

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

PASVALIO LĖVENS PAGRINDINĖS MOKYKLOS FINANSINIO AUDITO ATASKAITA

2010 m. kovo 2 d. Nr. A- 7
Pasvalys

IŽANGA

Vadovaudamasi Savivaldybės kontrolieriaus 2009 m. birželio 9 d. pavedimu Nr. PA-5, vyriausioji specialistė Ilma Paliukėnaitė Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje atliko finansinį auditą.

Audito tikslas – įvertinti įstaigos vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, audituojamo subjekto turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2009 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Audituojamas subjektas - Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla (toliau - Mokykla), adresas – Kalno g. 34, Pasvalys, juridinio asmens kodas – 290615290.

Audituojamu laikotarpiu Mokyklai vadovauja direktorius Danis Vaišnoras, vyr. finansininkė dirba Rita Vitkienė.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Savivaldybės tarybai dėl pateiktos tvirtinti metinės Savivaldybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo ir dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo turto statistinių ataskaitų, dalis.

Audito ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pateikiama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu vertinome Mokyklos 2009 metų finansinę atskaitomybę: Aiškinamąjį raštą dėl 2009 m. finansinės atskaitomybės, Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balansą (forma Nr. 1), Pažymą dėl lėšų sąskaitoje 230 „Finansavimas iš biudžeto“ (formos Nr. 1 priedas Nr. 1), Pažymą dėl išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučių (formos Nr. 1 priedas Nr. 2), Pažymą dėl turto trūkumų 2009 m. (formos Nr. 1 priedas Nr. 3), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaitas (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaitą (forma Nr. 3), Pažymą dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos (formos Nr. 3 priedas), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2009 m. apyskaitą (forma Nr. 4), Pažymą dėl atsargų ir trumpalaikio turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos (formos Nr. 4 priedas), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2010 m. sausio 1 d. ataskaitą (forma Nr. 5), Debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo 2010 m. sausio 1 d. ataskaitą (forma Nr. 6), Pažymą dėl lizingo (finansinės nuomos) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų (formos Nr. 6 priedas).

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 11 d. sprendimu Nr. T1-4 patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės biudžete Mokyklai skirta 3720,8 tūkst. Lt asignavimų. 3698,8 tūkst. Lt asignavimų skirta išlaidoms, iš jų 2499,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui, turtui įsigyti – 22 tūkst. Lt. Asignavimai buvo patikslinti Savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 12 d. sprendimu Nr. T1-125, 2009 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T1-175, 2009 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-195, 2009 m. lapkričio 25 d. sprendimu Nr. T1-251, 2009 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T1-283. Po patikslinimų Mokyklai buvo skirta 3480,8 tūkst. Lt asignavimų, iš jų išlaidoms – 3454,1 tūkst. Lt, iš jų 2351,9 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui, turtui įsigyti – 26,7 tūkst. Lt. Specialiosioms programoms patvirtinta 8 tūkst. Lt. 6,0 tūkst. Lt skirta išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui 2,0 tūkst. Lt.

Mokykla vykdė 4 programas: valstybės deleguotų funkcijų programas – 9.2.1.1. „Mokinio krepšelis“; 9.2.1.1. „Mokinio krepšelis iš kitų savivaldybių“ bei Savivaldybės biudžeto lėšų programas – 9.2.1.1. „Mokymo aplinka“ ir 9.2.1.1 „Specialiųjų lėšų“ programą. Mokyklos direktorius 2009 m. vasario 17 d. visoms programoms patvirtino sąmatas. Tikslinant asignavimus buvo tikslinamos ir sąmatos.

2009 metais Mokyklai iš Finansų skyriaus buvo pervesta 3463,9 tūkst. Lt, t.y. 99,3 proc. Savivaldybės tarybos skirtų asignavimų. Neperduota 23,8 tūkst. Lt savivaldybės biudžeto lėšų programai „Mokymo aplinka“. Neperduota 1,1 tūkst. Lt savivaldybės biudžeto asignavimų programai „Specialiųjų lėšų programa“, kurie buvo sumažinti įstaigos negautomis pajamomis.

2009 metų Mokyklos kasinių išlaidų struktūra pagal ekonominę klasifikaciją sudaro: darbo užmokesčio ir socialinio draudimo kasinės išlaidos 3097,9 tūkst. Lt arba 89,4 procentus nuo visų

išlaidų, prekių ir paslaugų naudojimo – 285,1 tūkst. Lt arba 8,2 procentus nuo visų išlaidų, ilgalaikio turto įsigijimo išlaidos – 26,7 tūkst. Lt arba 0,8 procento nuo visų išlaidų, darbdavio socialinės paramos išlaidos – 54,2 tūkst. Lt arba 1,6 procento nuo visų išlaidų.

Mokykla 2009 metų pabaigai turėjo turto (pradine verte) už: 7185,1 tūkst. Lt – ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo; 631,1 tūkst. Lt – trumpalaikio; 2,7 tūkst. Lt – atsargų.

Įstaigos kreditorinis įsiskolinimas per 2009 metus nuo 53,7 tūkst. Lt (metų pradžioje) sumažėjo iki 47,1 tūkst. Lt (metų pabaigoje). Debitorinės skolos metų pradžioje sudarė 0,2 tūkst. Lt, metų pabaigoje – 2,9 tūkst. Lt.

Finansinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o Savivaldybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai ir ekonomiškai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad audito metu buvo taikoma atranka ir nebuvo tikrinti visi (100 %) ūkiniai įvykiai, sudaryti sandoriai ir ūkinės operacijos.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 0,5 proc. visų kasinių išlaidų (17,3 tūkst. Lt) – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos;

- 0,5 proc. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyvo likučių (39,4 tūkst. Lt) – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito proceso planavimo etape buvo susipažinta su įstaigos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, susipažinta su audituojamo subjekto veikla, struktūra ir apskaitos sistema, nustatyti rizikos veiksniai, galintys turėti įtakos finansinei atskaitomybei.

Atlikus vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, nustatyta, kad dėl mažo įstaigos apskaitos darbuotojų skaičiaus nėra galimybės pilnai įdiegti vidaus kontrolės procedūrų, todėl nuspręsta atlikti tik savarankiškas audito procedūras. Pagal sudarytas audito programas atlikome savarankiškas audito procedūras šiose srityse: ilgalaikio turto, trumpalaikio turto, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų. Atliktas 2009 m. finansinės atskaitomybės sudarymo ir jos teisingumo vertinimas.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio audito nuomonei pareikšti.

---

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

MOKYKLOS DARBUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMAS

Mokyklos darbuotojų darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“², o pedagoginių darbuotojų – dar ir Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu³. Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbas apmokamas taikant koeficientus, kurių pagrindu imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta bazinė mėnesinė alga (bazinis valandinis atlygis).

Biudžetinės įstaigos darbuotojų darbo užmokestį sudaro:

- tarnybinis atlyginimas ar tarifinis atlygis (koeficientais), padaugintas iš bazinės mėnesinės algos dydžio;

- tarnybinio atlyginimo priedai;

- priemokos;

- vienkartinės piniginės išmokos, skirtos darbuotojams skatinti.

Pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis

Mokyklos pedagoginiams darbuotojams darbo užmokestis mokamas iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skirtos mokinio krepšeliui finansuoti.

Mokykloje 2009 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtinta 12,75 pedagoginių pareigybių. Užimta 12,75 pedagoginių pareigybių.

Mokykla 2009 metais pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui išleido 2092,3 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų. 97,7 proc. darbo užmokesčio išlaidų (2043,6 tūkst. Lt) sudarė tarnybinis atlyginimas, 2,3 proc. (48,7 tūkst. Lt) – tarnybiniai priedai ir priemokos.

Mokykloje atrankos būdu patikrinus pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų nustatymo teisingumą, neatitikimų nenustatyta.

Kitų darbuotojų darbo apmokėjimas

Mokykloje 2009 m. pabaigai buvo patvirtinta 21,75 darbuotojų etatų, kuriems darbo užmokestis mokamas iš Savivaldybės biudžeto lėšų. 2009 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos patvirtintos pareigybės.

2009 metais darbuotojų darbo užmokesčiui Mokykla panaudojo 259,1 tūkst. Lt Savivaldybės biudžeto asignavimų. 95,9 proc. darbo užmokesčio išlaidų (248,6 tūkst. Lt) sudarė tarnybinis atlyginimas, 4,1 proc. (10,5 tūkst. Lt) – priedai ir priemokos.

Atrankos būdu patikrinus darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientus nustatyta, kad jie nevirsijo nutarimu patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų.

² Žin., 1993, Nr. 28-655; 2005, Nr. 80-2904; 2008, Nr. 150-6101; 2009, Nr. 100-4185

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

PASTEBĖJIMAI

1. Savivaldybei, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas valdyti, naudoti ir disponuoti juo buvo perduotas patikėjimo teise. Mokyklai, Savivaldybės tarybos sprendimais valstybei nuosavybės teise priklausantis 109,4 tūkst. Lt vertės turtas (nematerialusis – 31,3 tūkst. Lt; ilgalaikis materialusis – 61,4 tūkst. Lt, trumpalaikis – 16,7 tūkst. Lt) buvo perduotas valdyti, naudoti ir disponuoti juo taip pat patikėjimo teise.

Taip buvo pažeistos Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁴ nuostatos, nes Savivaldybės biudžetinės įstaigos ar kiti Savivaldybės kontroliuojami juridiniai asmenys nėra priskirti šiame įstatyme nurodytam valstybės turto patikėtinių sąrašui.

Savivaldybės taryba, nesilaikydama Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo, Savivaldybei patikėjimo teise valdyti perduotą valstybės turtą perdavė Mokyklai valdyti, naudoti ir disponuoti juo taip pat patikėjimo teise.

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 1994 m. liepos 7 d. įstatymo Nr. I-533 (Žin., 1994, Nr.55-1049; 2008, Nr. 113-4290) 6 straipsnio 7 punkto nuostatomis, viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavežėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas.

Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla turi Kiemelių skyrių, kurio priešmokyklinio ugdymo grupėje yra šeši vaikai. Trys vaikai į Mokyklos Kiemelių skyrių vežiojami iš Pasvalio miesto. Mokyklos direktorius 2009 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 14-V (pakeitimas 2009 m. lapkričio 16 d. įsakymas Nr. 29-V) patvirtino Mokinių pavežėjimo mokykliniu mikroautobusu maršrutus ir grafikus bei važinėjančių mokinių sąrašus.

Mokykla vykdo vaikų, gyvenančių ne kaimo gyvenamosiose vietovėse, nemokamą pavežėjimą į mokyklą ir į namus, tačiau pagal Vietos savivaldos įstatymą tokia funkcija nėra numatyta.

³ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. ISAK-3545 (Žin., 2009, Nr.1-15); 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. ISAK-1736 (Žin., 2009, Nr.101-4229; Nr. 103-4334).

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo 1998 m. gegužės 12 d. įstatymas Nr. VIII-729 (su vėlesniais pakeitimais) 9 str. 2 d. ir 10 str.

3. Pagal Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 (Žin., 2004, Nr. 74-2555; 2007, Nr. 37-1371), tarnybine komandiruote laikomas darbuotojo, išvykimas tam tikram laikui iš nuolatinės darbo vietos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu atlikti tarnybinio pavedimo. Taisyklių 5 punkte nustatyta, kad siuntimas į tarnybines komandiruotes įforminamas įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens įsakymu arba potvarkiu, kuriame turi būti nurodyta siunčiamo į tarnybines komandiruotes darbuotojo vardas, pavardė, pareigos, komandiruotės tikslas, vietovė (vietovės), komandiruotės trukmė ir komandiruotės išlaidos, kurias apmokės įstaiga (redakcija galiojo iki 2009 m. rugsėjo 29 d.). Siuntimas į tarnybines komandiruotes vienai darbo dienai Lietuvos Respublikos teritorijoje įforminamas įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens rezoliucija, patvirtinančia, kad tarnybinis pranešimas arba darbuotojo prašymas išvykti iš nuolatinės darbo vietos suderintas (redakcija galioja nuo 2009 m. rugsėjo 30 d.).

Patikrinimo metu nustatyta, kad Mokyklos mikroautobusas vyksta už rajono ribų, tačiau jo išvykimai nepagrįsti komandiruočių įsakymais bei kitais rašytiniais dokumentais. Audituojamu laikotarpiu Mokyklos transporto priemonė nepagrįstai nuvažiuotiems 9579 km sunaudojo apie 1040 litrus kuro už 3078 litus: vasario mėn. – 5 išvykimai, 1439 km; kovo mėn. – 8 išvykimai, 1820 km; balandžio mėn. – 7 išvykimai, 2190 km; gegužės mėn. – 6 išvykimai, 1900 km; birželio mėn. – 3 išvykimai, 820 km; liepos mėn. – 2 išvykimai, 530 km; rugsėjo mėn. – 1 išvykimas, 450 km; spalio mėn. – 3 išvykimai, 430 km (140 km – Biržai, 290 km – Kėdainiai).

2010 m. vasario 17 d. Mokyklos vairuotojo rašytame paaiškinime teigiama, kad 2009 m. spalio 14 d. direktoriaus nurodymu buvo du kartus vykta į Biržus atvežti ir parvežti lektorių; 2009 m. spalio 15 d. direktoriaus nurodymu buvo vykta į Kėdainius (vyko mokytojai susipažinti su Kėdainių mokykla). Abiem minėtais atvejais jokių rašytinių direktoriaus dokumentų, patvirtinančių pagrįstą išvykimą, nebuvo pateikta. Pagal Savivaldybės tarybos patvirtintus įkainius (Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimas Nr. T1-55) už transporto paslaugas mokyklos bendruomenės nariai nesusimokėjo.

Negalime pasisakyti dėl Mokyklos transporto panaudojimo efektyvumo ir faktinių išlaidų 3,1 tūkst. Lt degalams teisėtumo ir pagrįstumo, parodytų savivaldybės biudžeto lėšų programos 9.2.1.1. „Aplinkos lėšos“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaitos 15 eilutėje „Transporto išlaikymas“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.6).

4. Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių (toliau – Apskaitos taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 30-978; 2006, Nr. 2-16) 13 punktu, biudžetinės įstaigos inventorizuoja buhalterinių sąskaitų likučius pagal

Inventorizacijos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 (Žin., 1999, Nr. 50-1622; 2008, Nr. 49-1822). Vadovaujantis Inventorizacijos taisyklių 4 punkto nuostatomis, biudžetinės įstaigos privalo inventorizuoti skolas (mokėtinas ir gautinas), įsipareigojimus – ne rečiau kaip kartą per metus ir ne anksčiau kaip ataskaitinių metų lapkričio 30 dieną.

Nesivadovaudamas minėto nutarimo nuostatomis, Mokyklos direktorius 2009 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 44-V „Dėl skolų metinės inventorizacijos“, sudarė inventorizacijos komisiją bei nustatė inventorizaciją atlikti 2009 m. sausio 23–30 dienomis, 2008 m. gruodžio 31 d. būklei.

Todėl negalime pasisakyti, ar Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balanso stulpelio „Likutis metų pradžioje“ 38 eilutės „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ (178) bei Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2009 m. sausio 1 d. ataskaitos (forma Nr. 6) duomenys yra teisingi.

5. Vadovaujantis Apskaitos taisyklių 129 punkto nuostatomis, sąskaita 10 „Biudžetinių lėšų sąskaitos bankuose“ skirta biudžetinių lėšų, esančių biudžetinių įstaigų sąskaitose bankuose apskaitai.

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. T1-205 patvirtintų Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo ir biudžeto administravimo ir atskaitomybės taisyklių (toliau tekste – Taisyklės) 80 punktu, iš juridinių ir fizinių asmenų tam tikroms nenumatytoms biudžetinių įstaigų programų sąmatose išlaidoms dengti gautos lėšos, iš jų ir gautos iš asmenų įmokos pagal jiems trečiųjų asmenų teikiamas paslaugas (patalpų nuomininkų įmokos už energiją ir vandenį bei kitas paslaugas) priskiriamos prie kitų biudžetinės įstaigos lėšų ir turi būti apskaitomos buhalterinėje sąskaitoje 112 „Kitos lėšos“. Šių lėšų apskaita reglamentuota Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-405 patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 145 ir 146 punktuose, o jų naudojimo tvarka – Taisyklių 80 punkte.

Dalis Mokyklos patalpų nuomos pagrindu perduotos UAB „Pas Rimą“. Nuomininkas moka Mokyklai už komunalinius patarnavimus. Iš nuomininko gautos pajamos iki 2009 m. gruodžio mėn. buvo apskaitomos buhalterinėje sąskaitoje 110 „Pavedimų lėšos“, nuo gruodžio mėn. – buhalterinėje sąskaitoje 112 „Kitos lėšos“, tačiau pinigai gaunami į biudžetinę sąskaitą banke.

Mokykla nesivadovavo Apskaitos taisyklių 129 punkto nuostatomis, lėšas gautas už komunalinius patarnavimus gavo į biudžetinių lėšų sąskaitą banke, o ne į atskirą 112 „Kitų lėšų“ sąskaitą banke.

6. Vadovaujantis Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatais⁵, mokinio krepšelio lėšos gali būti naudojamos tik lektorių darbo apmokėjimo, dalyvių apgyvendinimo, kelionės ir registracijos mokesčio išlaidoms padengti. Iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų gali būti finansuojama ta valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų edukacinių išvykų sąmatos dalis, kuri skirta kvalifikacijos tobulinimo programai vykdyti. Edukacinėms išvykoms, vykdomoms ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali būti naudojamos mokinio krepšelio lėšos tik akreditavus kvalifikacijos tobulinimo programą.

2009 m. balandžio 5-9 dienomis penkiolika Mokyklos mokytojų delegacija vyko į tarptautinį kvalifikacijos kėlimo seminarą tema „Mokymosi visą gyvenimą kompetencijų ugdymas Vokietijoje“. Kvalifikacijos tobulinimo programa parengta ir akredituota Akmenės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centro. Programos trukmė – 24 valandos.

Pateiktoje paslaugų teikėjo sąskaitoje faktūroje 5600,00 Lt sumai nedetalizuotos pinigų sumos, skirtos šiems tikslams, todėl negalėjome įvertinti 5,6 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų, skirtų kvalifikacijos tobulinimui, panaudojimo teisėtumo ir negalime pasisakyti dėl programos 9.2.2.3. „Mokinio krepšelis“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 25 eilutė „Kvalifikacijos kėlimas“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.16.) kasinių ir faktinių išlaidų teisingumo.

7. Vadovaujantis Apskaitos taisyklių 317 punkto nuostatomis, sąskaita 001 „Išsinuomotas turtas“ skirta iš kitų įmonių, įstaigų ir organizacijų gauto pagal nuomos arba panaudos sutartis turto apskaitai. Šioje sąskaitoje turtas registruojamas sutartyse nurodyta verte pagal nuomotojus, panaudos davėjus ir turto objektus. Vadovaujantis Apskaitos taisyklių 318 punktu, sąskaita 002 „Saugoti priimtas turtas“ skirta materialinių vertybių, priimtų saugoti pagal pasaugos sutartis ir be jų, apskaitai.

Mokykla panaudos (nuomos) ar pasaugos sutarties pagrindu naudoja, tačiau užbalansinėje sąskaitoje neapskaitė ir finansinėje atskaitomybėje metų pradžiai nenurodė:

- valstybinės žemės, esančios Kalno g. 34, Pasvalys, dėl kurios naudojimo su Panevėžio apskrities viršininko administracija 2004 m. vasario 3 d. sudaryta panaudos sutartis;
- pagal 2008 m. spalio 13 d. turto perdavimo–priėmimo aktą Nr. 377 Mokyklai perduoto saugoti multimedia projektoriaus.

⁵ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. ISAK-556 (Žin., 2007, Nr. 39-1462; 2008, Nr. 13-456), 22 ir 23 punktai

Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balanso stulpelio „Likutis metų pradžioje“ 80 eilutėje nenurodytas išsinuomotas ir pagal panaudos sutartis gautas turtas už 174,6 tūkst. Lt; 86 eilutėje nenurodyta pagal pasaugos sutartis gautas turtas už 1,1 tūkst. Lt.

8. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 straipsnio nuostatomis, kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles.

Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos administracinio ir aptarnaujančio personalo darbo grafikas 2009 – 2010 metams patvirtintas direktoriaus 2009 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 4-V, kuriame nurodyta, kad vairuotojas pirmadieniais – ketvirtadieniais dirba nuo 8 iki 17 val., penktadieniais nuo 8 iki 14.30 val., pietų pertrauka nuo 12 iki 12.30 val. Mokinių pavežėjimo mokykliniu mikroautobusu maršrutai ir grafikai, patvirtinti Mokyklos direktoriaus 2009 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 14-V (pakeitimas 2009 m. lapkričio 16 d. įsakymas Nr. 29-V). Juose numatyta, kad vairuotojas išvyksta atvežti mokinių nuo Mokyklos 7.30 val. (nuo lapkričio 17 d. – 7.15 val.), 12 val. – 12.15 val. vairuotojas iš Kiemelių skyriaus mokinius veža į Mokyklą. Vairuotojas kelionės lapuose nurodo darbo pradžią 8 val., darbo pabaigą 17 val.

Mokyklos vairuotojo darbo ir poilsio laikas nustatytas netinkamai. Duomenys įstaigos darbo grafike, mokinių pavežėjimo grafike ir kelionė lapuose prieštarauja tarpusavyje.

9. Vadovaujantis Darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 78 „Dėl darbo laiko apskaitos žiniaraščio pavyzdinės formos ir jo pildymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 105-3881) darbo laiko apskaitos žiniaraštyje nurodomas faktiškai dirbtas laikas.

Pagal kelionės lapus nustatyta, kad vairuotojas dirbo poilsio dienomis, t.y. balandžio 4, 5 dienomis, tačiau darbo laiko apskaitos žiniaraštyje vairuotojui buvo žymimas poilsio laikas.

Mokyklos vairuotojo darbo laiko apskaita tvarkoma aplaidžiai, nesivadovaujama Darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymo tvarkos aprašo nuostatomis.

10. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 194 straipsniu, už darbą poilsio arba švenčių dieną, jeigu jis nenumatytas pagal grafiką, mokama ne mažiau kaip dvigubai arba darbuotojo pageidavimu kompensuojama suteikiant darbuotojui per mėnesį kitą poilsio dieną arba tą dieną pridodant prie kasmetinių atostogų.

Vairuotojui už darbą poilsio dienomis (balandžio 4-5 dienomis) neapmokėta ir nekompensuota Darbo kodekso nustatyta tvarka.

Nesivadovaujama Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatomis apmokant už darbą poilsio ir švenčių dienomis.

Atkreipiame dėmesį, kad audito metu Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2009 m. lapkričio 11 d. raštu KS-73 „Dėl išankstinio tyrimo rezultatų“ Mokyklos vadovybę informavome apie darbo laiko apskaitos, darbo užmokesčio išlaidų srities vidaus kontrolės trūkumus ir dėl to galimą riziką, tačiau Mokykla dėl to nesiėmė priemonių.

11. Vadovaujantis Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 650 „Dėl darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašo) 6 punkto nuostatomis, apskaičiuojant darbuotojo vidutinį darbo užmokestį, skaičiuojamasis laikotarpis yra 3 paskutiniai kalendoriniai mėnesiai, einantys prieš tą mėnesį, už kurį mokamas vidutinis darbo užmokestis.

Mokytojai buvo suteiktos kasmetinės apmokamos atostogos nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2009 m. rugpjūčio 27 d. (56 kalendorinės dienos). Nuo 2009 m. rugpjūčio 5 d. iki rugpjūčio 25 d. (21 kalendorinė diena, 15 darbo dienų) mokytoja buvo laikinai nedarbinga. Suteiktoms atostogoms buvo apskaičiuotas ir išmokėtas vidutinis darbo užmokestis, o pagal nedarbingumo pažymėjimą už dvi darbo dienas apskaičiuota ligos pašalpa iš darbdavio lėšų, be to, mokėta ligos pašalpa iš VSDF lėšų. Pasibaigus nedarbingumo laikotarpiui, mokyklos direktorius nurodė, kad nepanaudotas kasmetines atostogas suteiks mokinių atostogų metu. Audituojamu laikotarpiu nepanaudotos apmokamos kasmetinės atostogos suteiktos pagal Mokyklos direktoriaus 2009 m. spalio 23 d. įsakymą Nr. 6-a (5 kalendorinės dienos, 5 darbo dienos – nuo spalio 26 d. iki spalio 30 d.) ir 2009 m. gruodžio 10 d. įsakymą Nr. 22-a (8 kalendorinių dienų, 5 darbo dienos – nuo gruodžio 24 d. iki 2010 m. sausio 3 d.). Perkėlus nepanaudotas kasmetines atostogų dienas, pasikeičia vidutinio darbo užmokesčio skaičiuojamasis laikotarpis, todėl atostoginiai turi būti perskaičiuoti. Perkeltoms atostogoms atostoginiai nebuvo perskaičiuoti, todėl už perkeltas atostogas permokėta 566,60 Lt, už nepanaudotas 8 kalendorines atostogų dienas permokėta 809,65 Lt. Iš viso permokėta 1376,25 Lt darbo užmokesčio ir 426,36 Lt socialinio draudimo įmokų, todėl mokyklai padaryta 1802,61 Lt turtinė žala.

Mokykla, išmokėjusi mokytojai vidutinį darbo užmokestį už suteiktas kasmetines atostogas ir už tą patį laiką apmokėjusi ligos pašalpą iš darbdavio lėšų ir socialinio draudimo išmokas, bet neperskaičiavusi atostoginių už perkeltas atostogas, padarė įstaigai 1802,61 Lt (įskaitant 426,36 Lt socialinio draudimo įmokų) turtinę žalą.

12. Vadovaujantis Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinio pareiginio aprašo, patvirtinto švietimo ir mokslo ministro 2003 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. ISAK-1581 (Žin., 2003 Nr. 111-4971) 12 punktu, priešmokyklinio ugdymo pedagogo darbas apmokamas iš dviejų šaltinių: 20 valandų iš valstybės biudžeto, skiriant tikslines dotacijas savivaldybėms, kitos valandos, priklausomai nuo steigėjo patvirtinto priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelio, iš steigėjo lėšų. Pasvalio rajono savivaldybės švietimo įstaigų priešmokyklinio ugdymo organizavimo modeliai patvirtinti Savivaldybės tarybos 2004 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1-400 (pakeitimas 2009 m. vasario 11 d. sprendimas Nr. T1-11).

Nustatyta, kad Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje priešmokyklinio ugdymo pedagogui, pažeidžiant Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinio pareiginio aprašo 12 punkto nuostatas, visos 22 tarifikuotos darbo valandos buvo apmokamos iš valstybės biudžeto finansuojamo mokinio krepšelio lėšų, viršijant iš valstybės biudžeto lėšų apmokamą dalį (20 val. per savaitę).

Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla, pažeisdama Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinį pareiginį aprašą, darbo užmokestį priešmokyklinio ugdymo pedagogui mokėjo iš valstybės biudžeto finansuojamo mokinio krepšelio lėšų, viršijant iš valstybės biudžeto lėšų apmokamą dalį (20 val. per savaitę).

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. ISAK-1162 „Dėl reikalavimų valstybinių ir savivaldybių mokyklų nuostatams patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 124-4495; 2009, Nr. 61-2449) nuostatomis, direktoriaus funkcija – pareigybių sąrašo tvirtinimas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. 22 „Dėl etatų normatyvų“ (Žin., 2003, Nr. 16-682) nuostatomis, įstaigos vadovas tvirtina etatų sąrašą pagal nustatytus asignavimus darbo užmokesčiui.

Mokyklos direktorius nėra patvirtinęs įstaigos pareigybių sąrašo.

Mokyklos direktorius nesivadovaudamas teisės aktų nuostatomis nėra patvirtinęs įstaigos pareigybių sąrašo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros 2003 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. IX-1946 7 straipsniu, biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, už paskirtų asignavimų efektyvumą, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170, 4 punktu, už

biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako biudžetinės įstaigos vadovas, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu, vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

REKOMENDACIJOS

1. Kreiptis į Savivaldybės administraciją, kad būtų pakeisti Savivaldybės tarybos sprendimai dėl Mokyklai patikėjimo teise perduoto valstybės turto ir valstybės turto perdavimo Mokyklai pagal panaudos sutartis;

2. Vykdyti funkcijas, numatytas įstaigos Nuostatuose;

3. Užtikrinti, kad išvykimai į tarnybines komandiruotes būtų įforminami teisės aktų nustatyta tvarka;

4. Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras transporto naudojimo srityje. Siekiant sustiprinti vidaus kontrolę tarnybinio transporto naudojimo srityje, siūlome apsvarstyti tarnybinio automobilio privalomo žymėjimo logotipais ar kitais būdais galimybę;

5. Inventorizuoti skolas teisės aktų nustatyta tvarka;

6. Užtikrinti, kad lėšos, gautos už komunalinius patarnavimus, būtų apskaitomos Apskaitos taisyklių nustatyta tvarka.

7. Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžeto asignavimai būtų naudojami vadovaujantis teisės aktais, programų vykdymo tikslams, racionaliai, taupiai ir efektyviai, o patirtos išlaidos būtų apskaitomos ir finansinėje atskaitomybėje parodomos pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją.

8. Užtikrinti, kad užbalansinėje sąskaitoje turtas būtų apskaitomas ir finansinėse ataskaitose nurodomas teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Užtikrinti, kad būtų tinkamai nustatytas vairuotojo darbo ir poilsio laiko režimas.

10. Užtikrinti, kad tinkamai būtų pildomas darbo laiko apskaitos žiniaraštis.

11. Užtikrinti, kad už dirbtą laiką poilsio ir švenčių dienomis būtų apmokama Darbo kodekso nustatyta tvarka.

12. Gražinti į Savivaldybės biudžetą permokėtą vidutinį užmokestį už kasmetines išnaudotas ir neišnaudotas atostogas.

13. Apmokant už darbą priešmokyklinio ugdymo pedagogams vadovautis teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Patvirtinti Mokyklos pareigybių sąrašą.

Audito metu Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 2009 m. lapkričio 11 d. raštu Nr. KS-73 „Dėl išankstinio tyrimo rezultatų“ informavo Mokyklą apie nustatytus pažeidimus ir neatitikimus kartu su rekomendacijomis jiems pašalinti. Pastebėjimai, rekomendacijos buvo teikiami ir žodžiu.

Apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę Mokykla Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą informavo 2009 m. gruodžio 11 d. raštu Nr. SD-167 „Dėl klaidų ir neatitikimų pašalinimo“.

Pažymime Mokyklos pažangą stiprinant vidaus kontrolės procedūrų veiksmingumą, diegiant naujas vidaus kontrolės procedūras ir dėkojame Mokyklos darbuotojams už bendradarbiavimą bei pagalbą atliekant 2009 metų finansinės atskaitomybės auditą.

Neįgyvendintos rekomendacijos pateiktos rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. priedą).

Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji specialistė

Ilma Paliukėnaitė

Audito ataskaita surašyta dviem egzemplioriais: vienas – įteiktas Pasvalio Lėvens pagrindinei mokyklai, kitas – Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas
1	2	3	4
1.	Kreiptis į Savivaldybės administraciją, kad būtų pakeisti Savivaldybės tarybos sprendimai dėl Mokyklai patikėjimo teise perduoto valstybės turto ir valstybės turto perdavimo Mokyklai pagal panaudos sutartis.	Kreipsimės į Savivaldybės administraciją, kad valstybės turtas būtų perduotas pagal panaudos sutartis	Iki 2010 -07-01
2.	Vykdyti funkcijas, numatytas įstaigos Nuostatuose.	Uždarysime Kiemelių skyrių	2010-05-28
3.	Užtikrinti, kad išvykimai į tarnybines komandiruotes būtų įforminami teisės aktų nustatyta tvarka.	Išvykimai į tarnybines komandiruotes įforminami direktoriaus įsakymais	Nuo 2009-11-16
4.	Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras transporto naudojimo srityje. Siekiant sustiprinti vidaus kontrolę tarnybinio transporto naudojimo srityje, siūlome apsvarstyti tarnybinio automobilio privalomo žymėjimo logotipais ar kitais būdais galimybę.	Rašomi įsakymai dėl tarnybinių komandiruočių. Pildomi kelionės lapai kiekvienai išvykai. Aiškinsimės dėl automobilio žymėjimo	Nuo 2009-11-16
5.	Inventorizuoti skolas teisės aktų nustatyta tvarka.	Skolų inventorizacija už 2009 m. atlikta 2009 m. lapkričio 30 d. stoviui, pradedant 2009 m. gruodžio 7 d. ir baigiant 2009 m. gruodžio 21 d.	Direktoriaus įsakymas 2009 m. lapkričio 23 d. Nr. 32 - V
6.	Užtikrinti, kad lėšos, gautos už komunalinius patarnavimus, būtų apskaitomos Apskaitos taisyklių nustatyta tvarka.	Atidarysime sąskaitą banke „Kitos lėšos“, kur bus apskaitomos lėšos, gautos už komunalinius patarnavimus iš UAB „Pas Rimą“	Iki 2010-03-31
7.	Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžeto asignavimai būtų naudojami vadovaujantis teisės aktais, programų vykdymo tikslams, racionaliai, taupiai ir efektyviai, o patirtos išlaidos būtų apskaitomos ir finansinėje atskaitomybėje parodomos pagal Lietuvos	Savivaldybės biudžeto asignavimai bus naudojami vadovaujantis teisės aktais, pagal Lietuvos Respublikos valstybės	Nuo 2010-01-01

	Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją.	ir savivaldybės biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją	
8.	Užtikrinti, kad užbalansinėje sąskaitoje turtas būtų apskaitomas ir finansinėse ataskaitose nurodomas teisės aktų nustatyta tvarka.	Visas turtas, gautas pagal panaudos sutartis, apskaitomas užbalansinėje sąskaitoje	Nuo 2009-10-01
9.	Užtikrinti, kad būtų tinkamai nustatytas vairuotojo darbo ir poilsio laiko režimas.	Įsakymu pakeistas vairuotojo darbo laikas.	Nuo 2010-02-20
10.	Užtikrinti, kad tinkamai būtų pildomas darbo laiko apskaitos žiniaraštis.	Pildomas pagal nurodymus. Pakeistas vairuotojo darbo laikas	Nuo 2010-02-01
11.	Užtikrinti, kad už dirbtą laiką poilsio ir švenčių dienomis būtų apmokama Darbo kodekso nustatyta tvarka.	Atsisakome išvykų poilsio ir švenčių dienomis	Nuo 2010-01-01
12.	Gražinti į Savivaldybės biudžetą permokėtą vidutinį užmokestį už kasmetines išnaudotas ir neišnaudotas atostogas.	Atostoginiai už kasmetines išnaudotas ir neišnaudotas atostogas bus perskaičiuoti pagal vidutinį darbo užmokestį	Iki 2010-04-30
13.	Apmokant už darbą priešmokyklinio ugdymo pedagogams vadovautis teisės aktų nustatyta tvarka.	Priešmokyklinio ugdymo pedagogai už 20 val. mokama iš mokinio krepšelio lėšų, o už 2 val. iš biudžeto lėšų	Nuo 2010-01-01
14.	Patvirtinti Mokyklos pareigybių sąrašą	Pareigybių sąrašas patvirtintas.	Nuo 2010-02-26